

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136. מען מברקי: "עודמפרם". מודפס ב"הדרום החדש" בע"מ, תל אביב, רח' בראבנדור • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: צינורקופיה "בספי" בע"מ • העורך הראשי אורי אבנרי • העורך: ארי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מח' המודעות: רפי זכרון • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

זכא ירי

רוב מקורות המידע של העולם הזה הם ישראליים. כשבועון חדשות ישראלי, העוסק בעיקר בנושאים שיש להם השפעה ישירה על אזרחיהם, גורלם ועתידם של אזרחי ישראל, אין העולם הזה מחויב רשת של כתבים ברחבי העולם ואף אינו נזון משיירותיהם של סוכנויות ידיעות זרות. אף-לפיכך מתגלגלים אליו נושאים מרחיקי לכת מתחומים שונים שאין אנו מתאפקים מלפרסם.

אחד מסקופים אלה פורסם במדור תש"ק בגיליון העולם הזה (2016) לפני שבועיים. בעקבות מיתקפתהטורו שערכו אנשי כנופיית-הטירור של קארלוס, על ידידת שרי אופ"ק בווינה. בידיעה, שרטיפה כי מומחים אירופיים למילחמה בטורור סבורים כי המהלומה הבאה של קארלוס והתהייה מכוננת נגד איראן, נכתב בין השאר:

תוך כדי כך הביעו מומחים השערה מהפכנית: שכל הפעולה נגד אופ"ק לא תיחה אלא הסוואה למזימה של מועמר קאזפי להרוג את שר-הפנים שלו עצמו. סברה זו מתבססת על העובדה, שהטיירוריסטים שפרצו להדרר-הישיבות של אופ"ק, פתחו מיד באש לעבר השולחן הלבני והרגו פקיד לובי זוטרי. שר-הפנים הלובר, הנחשב כמתחרהו הפוטנציאלי של קאזפי, לא נכח במקרה במקום. אין ספק שהפעולה כולה מומנה בכסף לובי. פירסום זה של העולם הזה הסתמך על דיווחת מודיעין אירופיים סודיים. הוא קיבל אישור מאוחר לפני שבועיים. בעת שבועון-החדשות הגרמני, דר שפיגל, פירסם ראיון עם טירוריסט גרמני בעניין ההתקפה שערכו בשעתו קארלוס ואנשיו, ערבים וגרמנים, על ועידת-השרים של מדינות אופ"ק בווינה. בין השאר גילה אותו טירוריסט כי את המידע להכנת ההתקפה, "סיפק לתוקפים הנשיא של אחד ממדינות אופ"ק". האיש לא פרש מי היה אותו נשיא. אולם בעקיפין היה זה איש שור לאותה ידיעה בלעדית, שפורסמה בשעתו בעולם הזה. יתוכנה הפך בינתיים לגיורה הרשמית המקובלת כיום בכל שירותי-המודיעין של מדינות אירופה.

יום אחד בלבד אחרי הופעת גיליון ה' עולם הזה, שבו התפרסמה אותה ידיעה, הופיע הגנרל האמריקאי ג'ורג' קיגן, מי שהיה מפקד-המודיעין של חיל-האוויר הי אמריקאי, בסמפוזיון שנערך בוואשינגטון מטעם המכון-האמריקאי לחקר מדיניות. חוץ קיגן היה הראשון, שחשף בנאומו את פרטי אותה פרשה אליה כוון התשקיף ב' העולם הזה. גילה קיגן: "מידע מודיעיני מישראל סייע פעמיים למנוע הפיכה בצבא-המלכות בסעודיה וכן לסכל פעמיים או שלוש ניסיונות-התנקשות — בהשראה סובייטית — ובחיינו של נשיא מצריים."

בהסתמך על עדותו של קיגן, יכול היה העולם הזה לפרט כעבור שבוע מעט יותר על פרטי אותה פרשה סתומה, שרק מעטים במדינה ידעו אודותיה. בכתיבה תחת הכותרת הסוד השמור ביותר — מה קדם לביקורו של סאדאת בירושלים? מפרסם בפעם הראשונה גילוי סנסציוני ש' היה למעשה סקופ בקנה-מידה בינלאומי. גם אז — בשל אותן מיגבלות שכתובות את הפירסום הסתום הראשון — לא יכולנו לפרסם את כל מה שהיה ידוע לנו בנושא. אולם גם כך כללה אותה כתיבה את ה' גרעין המרכזי של הפרשה, ככל שניתן היה לפרסמו בעתון ישראלי.

גילה אז העולם הזה: בדיוק בתקופה של חילופי השלטון בין ממשלות המערך ה' ל'כוד, הגיע לישראל מידע מודיעיני חשוב שנגע ישירות למצריים, ללא כל קשר ל' ישראל. בעת חילופי השלטון הועבר ה' מידע שהתקבל ידיעתו של מנחם בגין וזיכרו נמסרה גם ההכרעה מה לעשות בו. בגין התעניין אצל קודמיו לשיטון, מה היו הנהגים המקובלים בעבר במקרים כגון זה. נמסר לו, כי בדרך כלל היה מקובל לשמור מידע כזה בסוד או להעבירו ליד סוכנויות-הביון האמריקאיות, כדי שיעשו בו כחפצן או יתמשו בו במטרותיהן. בגין תמה על כך ושאל: "מדוע לא להעביר את המידע ישירות למצריים?"

כתוצאה מכך נמסר למצריים בדרך ישירה, המידע שהגיע לישראל, אשר כלל פרטים על התארגנות בלוב (שבה הוקם מח' נהאימון מיוחד בנווה-המדבר בעומק של 35 ק"מ בתוך לוב, שבו התאמנו בצוותא

דימויוני יותר מדי מכדי להיות אמת. אבל לפני שבועיים יכלו לפתע קוראי העיתונים בישראל לקרוא את פרטי אותה פרשה בהרחבה בעתונותם. לא משום ש' אותם עתונים אימנו לפתע את הסיפור שפורסם בעולם הזה. אלה פשוט העתיקו את סיפור הפרשה כפי שפורסם בשבועון-החדשות האמריקאי טיים, בגיליון השבוע המסתיים ב-14 באוגוסט. היה זה אותו סיפור עצמו, שפורסם בעולם הזה כשלו' שה חודשים קודם לכן — אם כי השבועון האמריקאי, שאדם כחף למיגבלות הצנזורה בישראל, יכול היה לפרסם בסיפורו פרטים שלא ניתן היה לפרסמם בעולם הזה למרות שהיו ידועים גם לנו.

הדימוין בין שני הסיפורים היה כה רב עד שכמה משפטים שהופיעו בסיפור של הטיים נראו כתרגום הכתיבה בעולם הזה. כמו למשל הטעם הבא:

● **בהעולם הזה:** ב-14 ביולי עוד הצהיר סאדאת, גם חמש שנים אחרי חתימת זוהריה שלום לא נכונן יחסים עם ישראל, לא אשים קץ למצב-ההלחמה עם שאהרון החייליים הישראליים יפונה מהשטחים. אולם יומיים אחר-כך, כאשר נאם בפני ועידת האיחוד הסוציאליסטי המצרי יכלו חדי-הביון להבחין בשנינו הטון של סאדאת כלפי ישראל. הנשיא המצרי הוסיף אומנם לטעון כי "גינו נטע לארצות-הברית לבל" בל את דעתה-הקלה", אולם יחד עם זה כבר התרכז, טעו כי "לראשונה מוכנה מצריים להפסיק את מצב-ההלחמה שלה עם ישראל ואז תחיה ישראל, לראשונה בהיסטוריה, בשלום."

● **ובטיים:** ב-14 ביולי הצהיר סאדאת כי מצריים לא תכונן יחסים דיפלומטיים עם ירושלים לפחות חמש שנים אחרי שיתחם הסכם-שלום. יומיים אחר-כך, אחרי שהמודיעין המצרי אישר כי המידע הישראלי הוא נכון, הכריז: "מצי ריים מוכנה לחתום חוזה שלום עם ישראל, שיבטיח לה את מקומה באזור". היתה זו תפנית חשובה, אולי הצעד הראשון לקראת ביקורו בירושלים ארבעה חודשים אחר-כך.

כמובן שהטיים לא הסתמך בסיפורו על הכתיבה בעולם הזה. אין מחלוקת על כך שכתיבה ועורכי הטיים היו מודעים לסיפור הרבה לפני העולם הזה. אולם כדי לפרסם, הם ביקשו לאמתו באמצעות פגישות ושיחות במדינות רבות, שאישים בכירים בהן, אימשו כמתווכים וכשותפי-סוד בפרט. אלא שעד אשר אומת הסיפור ואושר לפירסום ע"י עורכי הטיים, ראה כבר רובו אור מעל עמודי העולם הזה. לפחות עבור קוראי העולם הזה הוא לא היה חדש. על מנת להשלים את החסר בכתיבת העולם הזה על הפרשה כדאי אולי לצטט מספר קטעים מתוך הכתיבה בטיים, שיש בהם כדי לסגור את המעגל.

כתב הטיים: "ייתכן שמאורע המכריע הבודד בדילומטיה החשאית בתקופה זו, היתה החלטת ממשלת ישראל ביולי 1977 לעוץ למצריים, שדאג וסעודיה, בקשר ל' מידע חשוב, שלמד המודיעין הישראלי: שהקיצונים הערבים השמאליים, המאומנים בלוב ומסתייעים בידי מנהיגה הקיצוני של מדינה זו, הקולונל מועמר קאזפי, קש' רו קשר להפיל את הממשלות המתונות בקהיר, חרטום וריאד. בהסתמך על מידע זה שטיפקה ישראל פעלו ממשלות מדינות אלה במהירות ואסרו מספר קושרים. סאדאת הרחיק לכת: ב-19 ביולי 1977 הוא הנחית פשיטת קומנדו כבדות שגרמו ל' התפרצות מילחמת-גבול צרה, שבה הרס מחנה-אימונים בנווה-המדבר ג'ארבוב בקירבת הגבול המצרי..."

...מנחם בגין הורה לראש המוסד הישראלי, יצחק חופי, לטוס למרוקו, כדי למסור את המידע ישירות לעמיתו המצרי הגנרל מחמד שאוקת. של רגע זה החל דיין בסוף יולי באודיסאה שלו בבירות המוסלמיות, בחיפוש אחר נוסחת שלום. שני הפירסומים אודות אותה פרשה, זה של העולם הזה וזה של הטיים, עדיין לוקים בחסר. פרטים רבים ומרתקים היום עדיין אינם ניתנים להשפעה ובכוא היום ודאי ילהיבו את דמיונם של כותבי קורות העתים.

אבל כמו במקרים רבים אחרים, כך גם הפעם, יכול העולם הזה לרשום לזכותו את ההישג העתונאי של גילוי ראשוני בפרשה עלומה.

Israel's Secret Contacts

Behind-the-scenes meetings set the stage for Sadat's initiative

The "spirit of Jerusalem" has disappeared; the peace initiative launched by Egyptian President Anwar Sadat when he made his historic trip to Jerusalem last November has all but failed. The tragedy is that it very nearly succeeded.

This is one conclusion that can be drawn from a review of the secret diplomacy that took place immediately before Sadat's visit. From its birth in 1948, Israel had always maintained secret contacts with its Arab enemies, largely through Mossad, the intelligence service that operated as a sort of underground diplomatic corps for the Jewish state. TIME has learned that these contacts between Israel and a number of Arab states, notably Morocco, Egypt and Saudi Arabia, bolstered Sadat's confidence and set the stage for his peace initiative. The following narrative is based on

Libya on July 19, 1977, thereby setting off the brief border war in which a training camp at Oasis Garabub near the Egyptian border was destroyed.

Sadat quickly signaled his appreciation for Jerusalem's warning. On July 14, he had declared that Egypt would not establish diplomatic relations with Jerusalem for at least five years after a peace treaty was signed. Two days later, after Egyptian intelligence had confirmed that the Israeli information was correct, he announced: "Egypt is ready to sign a peace treaty with Israel that will guarantee Israel her place in the area." It was a momentous change, perhaps the first step toward his trip to Jerusalem four months later.

The Israelis responded to the Arabs' gratitude by sending newly appointed Foreign Minister Moshe Dayan a

מותרת הידיעה ב"טיים" 14.8.78

נה זו, חב סאדאת למנחם בגין חוב אישי, שאותו לא ישכח לו עולם. חוב זה נוצר בימים הראשונים אחרי המהפך הפוליטי בישראל, בעת חילופי השלטון. עניין מסויים, שהובא להכרעתו של שר-האש"ממשהל דאז יצחק רבין, ושר הביטחון שמעון פרס, נמסר להכרעתו של בגין, למרות שטרם כיהן אז כראש-מ"מ שלה בפועל. להחלטתו של בגין באותו נושא היתה השפעה מכרעת על מעמדו של הנשיא סאדאת במצריים. בעקבותיה נולדו בליבו תיקוות כי יוכל להגיע עם בגין להסדר-שלום והחלו המהלכים הראשונים, שהובילו למסע לירושלים. בעת פירסום הידיעה לא האמננו כי בעתיד הקרוב ניתן יהיה להסביר בעתון ישראלי מה היה חובי מאחריה. אלא שאז התרחש אחד מאותם צירופי-מקרים נדירים הגורמים כמתוכננים מראש.

